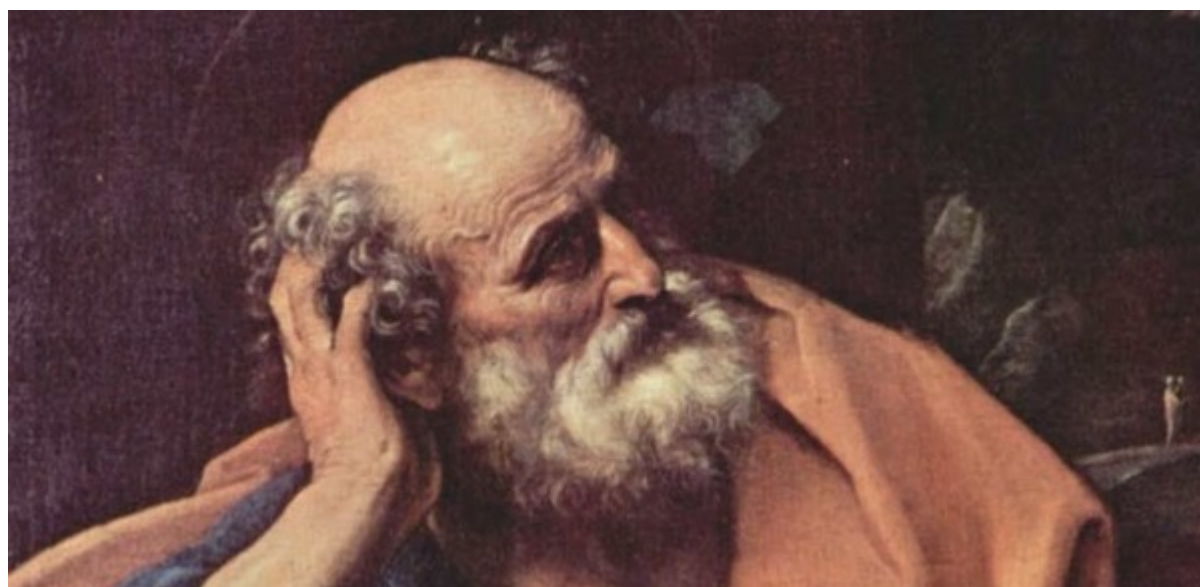

Św. Paweł – historia początków chrześcijaństwa

15 sierpnia 2017

Kim był św. Paweł, jaką rolę spełnił w rodzącym się chrześcijaństwie. Nie był uczniem Jezusa, nie był uczniem jego uczniów a mimo to, jego i jego uczniów praca wypełnia większość kart Nowego Testamentu.

Początki chrześcijaństwa wywodzą się z Jerozolimy. Tam po Wniebowstąpieniu Jezusa uczniowie zakładają w Jerozolimie gminę zwaną Kościołem Jerozolimskim. Jest to wtedy typowa sekta judaizmu, jakich było wiele w tym okresie. Działa ona wyłącznie w obrębie judaizmu, wypełniając wszelkie zalecenia nakładane przez judaizm, żydowskie pochodzenie członków, obrzezanie, koszerność potraw. Pierwszą, lub jedną z pierwszych gmin chrześcijańskich jakie powstają poza Jerozolimą jest Antiochia (założona ok. roku 35 n.e.). Było to jedno z najważniejszych centrów kulturalnych i handlowych ówczesnego cesarstwa rzymskiego. Obszar wielokulturowy. Gmina w Antiochii jest typową gminą mieszaną. Faryzeusze – chrześcijanie twierdzą, że wiara w naukę Jezusa wymaga również obrzezania i stosowania potraw koszernych, greccy (pogańscy) „zjadacze wieprzowiny” uważają, że nie jest to potrzebne.

Chrześcijanie przybywający z Judei a w szczególności faryzeusze – chrześcijanie, którzy dalej pozostają Faryzeuszami wypełniając wszelkie obowiązki prawowitego Żyda, stanowiący większość wśród kapłanów mają już wypracowaną metodę przyjmowania pogan. Po długich naukach poddawani byli obrzezaniu, a później mieli zachowywać koszerność potraw. Tak samo chcieli zrobić z chrześcijanami z Antiochii. Na to nie zgodziło się tamtejsze Kolegium Prezbiterów którego członkami był Paweł i Banaba.

Paweł Szaweł faryzeusz, wcześniej prześladowający chrześcijan. pojawia się w Antiochii po swoim nawróceniu w drodze do Damaszku [Dz.A. 9, 4-6]. Przekonuje on przywódców gminy chrześcijańskiej, zostaje ochrzczony [Dz.A. 9, 17-16] i pobiera nauki od Ananiasza i Barnaby[1]. Paweł zaczyna nauczać w synagogach zanim spotkał się z Uczniami Jezusa. Jako wykształcony Żyd, urodzony w Tarsie na terenie dzisiejszej Turcji, wychowany w kulturze wielonarodowej w tym sporze podziela zdanie chrześcijan – pogan.

Do rozstrzygnięcia tego sporu gmina wysyła do Jerozolimy Pawła i Barnabę [Dz.A. 13-1,3]. W tym okresie gminy zarządzane są kolegialnie, jednak jedną z główniejszych ról pełni tam Jakub brat Pański. Jakub był zagorzałym wyznawcą judaizmu, ascetą i nazarejczykiem (jeden z odłamów judaizmu, należał do nich Ja Chrzciciel), około 42 roku przejmuje przywództwo nad Kościołem w Jerozolimie.

Około roku 50 n.e. dochodzi do narady Jakuba Sprawiedliwego, Szymona Piotra (Kefasa), Jana syna Zebedeusza, Szawła Pawła i Barnaby [Dz.A. 15,1-6]. Zwróćmy tu uwagę na fakt, że w tym momencie już Paweł staje z przywódcami Kościoła równy im partner do rozmów.

Spotkanie to najprawdopodobniej odbyło się w tradycyjnym miejscu spotkań, Wieczerniku. Faryzeusze żądają obrzezania i wszystkich członków wspólnoty, wtedy głos zabiera Piotr, który bez wątpienia popiera zdanie Pawła, stąd później

chrześcijaństwo zrobi z niego głównego apostoła[2]

Zgodnie z Dziejami Apostolskimi, dziełem Łukasza ucznia Pawła, pod wpływem mowy Piotra [Dz.A. 15-7-12], na odstąpienie od obrzezania i koszerności zgadza się również Jakub brat Pański [Dz.A. 15, 13-21] i dochodzi do zgody po której sporządzono dekret. Wysłannicy gminy jerozolimskiej Juda i Sylas odczytali ten dekret w Antiochii. Określono warunki, jakie mieli spełniać chrześcijanie nawróceni z pogaństwa, Zakaz spożywania pokarmów uprzednio podarowanych w świątyniach pogańskich, prostytucji sakralnej, spożywania krwi i zwierząt uduszonych. [Dz. A. 15, 13-21]

O soborze w Jerozolimie wspomina również Paweł [Ga 2, 1-10] mówiąc, że zgodę uzyskani dzięki wsparciu trzech „filarów” Jakuba, Piotra i Jana, ta kolejność wymieniania wyznacza rangę poszczególnych osób. To Jakub brat Pański, nie Piotr był przywódcą Kościoła.

Jednak jak widać z dalszego tekstu dziejów Apostolskich i listów Pawła nie jest to zdanie dość powszechne a nawet sam Piotr ma z tym problemy. Jakub brat Pański zaś jawi się jako postrach nie koszernych. Gdy Piotr udał się do Antiochii [Ga 2,11] i prawdopodobnie obok Barnaby i Pawła stał się on również członkiem Prezbitერიum. Członkowie Kościoła w Antiochii Żydzi i Grecy spotykali się na Wieczerzach Pańskich (Eucharystiach), gdzie stół był koszerny z macą (nie kwaszony chleb) i czerwonym winem wytrawnym co miało uwidaczniać jedność obu grup. Jednak wśród chrześcijan popularne były również „uczty miłości” (agapy) podczas których spożywano produkty mięsne, zbożowe i nabiał a miały one na celu prowadzenie dysput oraz rozmów zacieśniających wspólnotę. Żydzi chcący pozostać wierni Prawu w agapach udziału nie brali. Jednak brali w nich udział Piotr i Barnaba [Dz 10, 8-16].

Gdy pojawili się jednak wysłannicy Jakuba, Piotr i inni „nie koszerni” Żydzi przestraszyli się i zaprzestali kontaktów z

pogańskimi chrześcijanami. To zdarzenie pokazuje, jak wielki miał autorytet Jakub, że uczeń Jezusa Piotr bał się nawet jego wysłanników. Piotr nie tylko rezygnuje z wspólnych posiłków (agap) ale nawołuje do powrotu do koszerności [Ga 2, 11-14].

Jednak konflikt między judeochrześcijanami i poganochrześcijanami nie wygasał a raczej rozwijał się. Jakub nie chce uznawać poganochrześcijan. Gdy Paweł w czasie swojej III wyprawy przybył do Jerozolimy wyrażał obawy, czy Jakub przyjmie składki na biednych, jakie wiozł ze sobą [Rz 15, 31]. Musiały być ku temu poważne powody. Po przybyciu do Jerozolimy nie udaje się do Jakuba, a śpi w domu niejakiego Mnazona z Cypru [Dz.A. 21, 15-16]. Trzeba również zwrócić uwagę, że nie ma wtedy w Jerozolimie dwóch sprzyjających Kościołowi Pawła „filarów” ani Piotra ani Jana. W czasie spotkania zarzuca się Pawłowi odstępstwo od Prawa, wskazując, jak wielu uwierzyło trzymając się gorliwie Prawa [Dz.A. 21, 20-21]. Wystawiają go na próbę, każą oczyścić się i pokryć koszty oczyszczenia, co ma przekonać iż Paweł nie odstąpił od nauki Jezusa [Dz.A. 21-26]. Pomimo tego Paweł zostaje aresztowany w Świątyni, i skazany na więzienie, lecz to już nie judeochrześcijanie a ortodoksyjni Żydzi uczynili.

Poszukując dalej konfliktu między tymi dwoma ugrupowaniami judeo i poganochrześcijanami warto zwrócić uwagę na przypowieść odnotowaną w Ewangelii Łukasza, ucznia Pawła o faryzeuszu i celniku [Łk 18 9-14]. Jezus potępia w niej faryzeuszy stawiając ich cnoty poniżej celnika. Kim byli celnicy? Byli to ludzie pogardzani, ci co zbierali podatki na rzecz Rzymian, byli zdrajcami a mimo to, Jezus stawia ich powyżej faryzeuszy. Czy Jezus miał ku temu powód?

Faryzeusze to kupcy, rzemieślnicy, klasa średnia, ludzie mający poważanie wśród ludu. Jezus przepędzając kupców ze świątyni, „domu Ojca” występuje przeciw saduceuszom, arystokracji utrzymującej się dzięki dochodom ze Świątyni, z opłat za czynności rytualne, to im Paweł miał wnieść opłatę za siebie i trzech innych mężczyzn. W słowach poniżających

faryzeuszy widzimy konflikt Pawła, konflikt poganochrześcijan, z judeochrześcijanami, których elity właśnie stanowili faryzeusze.

Konflikt ten narastał i doprowadził do definitywnego rozłamu między Kościołem budowanym przez Pawła a Kościołem budowanym przez Jakuba brata Pańskiego. Po powstaniu Bar-Kochby w roku 132 judeochrześcijaństwo podupadło, tworząc kilka drobnych sekt, jak np. eseneńczycy, którzy, jak twierdzi wielu biblistów byli tymi „dobrymi chrześcijanami” wymienianymi w Koranie, i na ich nauce Mahomet utworzył Islam. Kościół poganochrześcijański św. Pawła mimo prześladowań rósł w siłę wśród uciemiężonych mas cesarstwa rzymskiego by w IV w. za sprawą Konstantyna Wielkiego przejść kolejną metamorfozę i stać się Kościołem hierarchicznym zbudowanym na wzór Cesarstwa Rzymskiego dając podstawę religijną państwom średniowiecza.

Kim był więc Paweł? Na pewno człowiekiem o wielkim umyśle, człowiekiem, który doprowadził do przyjęcia do chrześcijaństwa ludzi spoza judaizmu, gdzie pozostawałoby jako jedna z wielu sekt. Z pewnością jego dzieło nie było akceptowane przez judeochrześcijan, przez uczniów Jezusa z wyjątkiem Piotra, Jana. To właśnie dzięki jego dziełu chrześcijaństwo stało się jedną z Wielkich Religii Świata.

Autorstwo: Zawisza Niebieski

Na ilustracji fragment obrazu Guida Reniego

Źródło: Neon24.pl

PRZYPISY

[1] W chrześcijaństwie często pobieranie nauki, zrozumienie określane jest obrazowo poprzez ślepotę – okres przed nawróceniem i uzdrowienie wzroku, po nawróceniu, podobny opis znajdziemy w życiorysie Mieszka, który w młodości miał być ślepy a potem odzyskać wzrok. Ten sam motyw utraty wzroku i jego odzyskania po nawróceniu widzimy w czasie pierwszej podróży Pawła i Barnaby na wyspie Pafos Dz.A. 13, 6-12

[2] Piotr jest słabym człowiekiem, Ewangelie opisują iż wielokrotnie nie tylko wykazał się brakiem odwagi ale również zrozumienia Jezusa, trzykrotne wyparcie się Jezusa po jego aresztowaniu, po wejściu do grobu po zmartwychwstaniu inny uczeń uwierzył, Piotr nie, boi się wysłanników Jakuba brata Pańskiego w Antiochi, również tradycja chrześcijańska przypisuje mu ucieczkę z Rzymu przy prześladowaniach Nerona, lecz to tylko tradycja, Piotr prawdopodobnie w Rzymie nigdy nie był.